

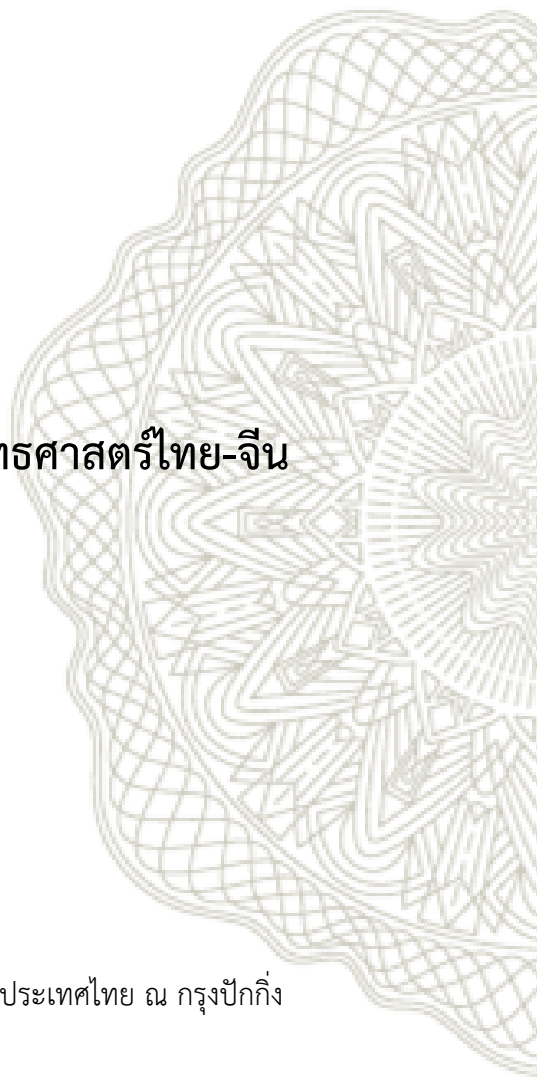

ธนาการแห่งประเทศไทย

ความสัมพันธ์และยุทธศาสตร์ไทย-จีน

ความสัมพันธ์และยุทธศาสตร์ไทย-จีน

สำนักงานตัวแทนธนาคารแห่งประเทศไทย ณ กรุงปักกิ่ง

ความสัมพันธ์และยุทธศาสตร์ไทย-จีน

ปัจจุบันเศรษฐกิจจีนมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจโลกเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก ทั้งในด้านการค้า การลงทุน และการเงินการธนาคาร สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างไทยและจีนนั้นมีมาอย่างยาวนานนับแต่โบราณกาล และได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็วในทุกๆ ด้าน หลังการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2518 เป็นต้นมา

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ตระหนักถึงบทบาทและความสำคัญของเงินในทุกๆ ด้าน และด้านที่สำคัญที่สุดคือด้านการเงินการธนาคาร ในปี 2553 ธนาคารแห่งประเทศไทยได้เริ่มดำเนินยุทธศาสตร์สำคัญที่สอดคล้องกับบทบาทของสาธารณรัฐประชาชนจีนต่อเศรษฐกิจการเงินโลกและประเทศไทยที่มีความสำคัญเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงได้จัดตั้งสำนักงานตัวแทนธนาคารแห่งประเทศไทยที่กรุงปักกิ่ง เมื่อเดือนมกราคม 2554 เป็นแห่งที่สาม ภายหลังจากการจัดตั้งสำนักงานตัวแทนในต่างประเทศแห่งแรกที่นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา เมื่อปี 2533 และแห่งที่สอง ณ กรุงลอนดอน สหราชอาณาจักร เมื่อปี 2536

สำนักงานตัวแทนธนาคารแห่งประเทศไทย ณ กรุงปักกิ่งเป็นสำนักงานตัวแทนแห่งแรกในทวีปเอเชียของธนาคารแห่งประเทศไทย และเป็นสำนักงานตัวแทนธนาคารกลางแห่งแรกของกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) การจัดตั้งสำนักงานแห่งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อกระชับความสัมพันธ์กับทางการเงิน และ

ติดตามภาวะเศรษฐกิจและนโยบายของทางการจีน คล้ายกับ
สำนักงานตัวแทนธนาคารแห่งประเทศไทย ที่นครนิวยอร์กและ
กรุงลอนดอน

ในช่วงเวลาหนึ่งปีที่ผ่านมา สำนักงานตัวแทนธนาคาร
แห่งประเทศไทย ณ กรุงปักกิ่ง มีส่วนร่วมสำคัญในการช่วยผลักดัน
ยุทธศาสตร์ของธนาคารแห่งประเทศไทยต่อสาธารณรัฐประชาชนจีน
ให้ประสบความสำเร็จ รวมทั้งการจัดทำสัญญาแลกเปลี่ยนเงินบาท
และหยวนระหว่างธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารกลางจีน
และการดำเนินการเข้าลงทุนในสินทรัพย์สกุลเงินหยวนของธนาคาร
แห่งประเทศไทย ซึ่งสอดคล้องกับบทบาทของสกุลเงินหยวนที่มี
ความสำคัญมากขึ้นต่อการค้าระหว่างประเทศของไทยและระบบ
การเงินโลก

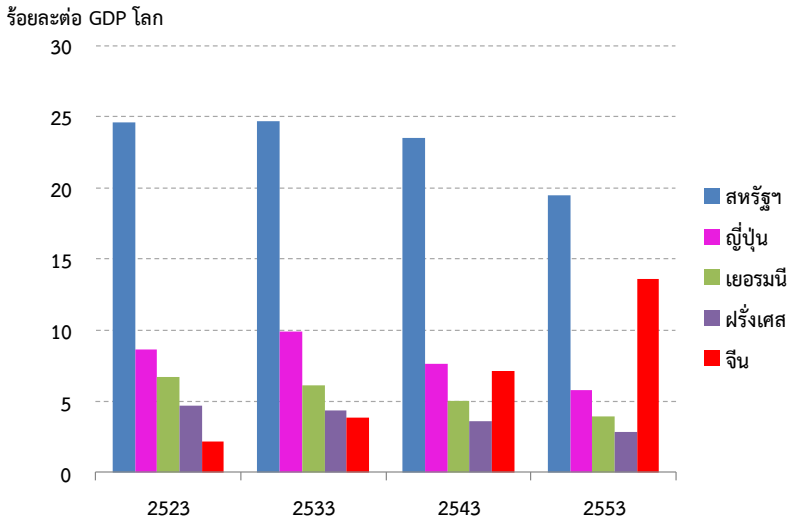
ธนาคารแห่งประเทศไทยมีความมุ่งหวังว่าการดำเนินงาน
ของสำนักงานตัวแทนธนาคารแห่งประเทศไทย ณ กรุงปักกิ่ง
จะช่วยสนับสนุนการทำธุรกรรมการค้า การลงทุน และการเงิน
การธนาคาร ระหว่างไทยและจีนให้มีความราบรื่น รวมทั้งช่วย
กระชับความสัมพันธ์ระหว่างไทยและจีนให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

สำนักงานตัวแทนธนาคารแห่งประเทศไทย ณ กรุงปักกิ่ง
วันที่ 6 เมษายน 2555

1. บทบาทและความสำคัญของเศรษฐกิจจีน

ปัจจุบันเศรษฐกิจจีนมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจโลกเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก หากมองย้อนประวัติศาสตร์ของจีน การเริ่มต้นปฏิรูปเศรษฐกิจโดยใช้ระบบกลไกตลาดในปี พ.ศ. 2521 (1978) นับเป็นจุดสำคัญที่ทำให้เศรษฐกิจจีน ซึ่งยากจนมากที่สุดประเทศหนึ่งของโลก โดยประชากรมีรายได้ต่อหัวเฉลี่ยเพียง 205 ดอลลาร์ สรอ. ต่อปี สามารถขยายตัวต่อเนื่อง จนรายได้ต่อหัวเพิ่มขึ้นถึง 25 เท่าภายในช่วง 3 ทศวรรษ โดยอยู่ที่ 5,184 ดอลลาร์ สรอ. ในปัจจุบัน และทำให้มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับที่ 2 ของโลกรองจากสหรัฐฯ ก้าวกระโดดจากอันดับที่ 12 ในช่วงก่อนเริ่มการปฏิรูปเศรษฐกิจ การเติบโตของเศรษฐกิจจีนนับว่าเป็นปรากฏการณ์มหัศจรรย์ทางเศรษฐกิจอย่างหนึ่งของโลก และมีการคาดการณ์ว่าเศรษฐกิจจีนจะก้าวขึ้นเป็นอันดับที่ 1 ของโลกแทนที่สหรัฐฯ ในปี พ.ศ. 2559 (2016)

รูปที่ 1: ขนาดของเศรษฐกิจจีนเทียบกับประเทศต่างๆ

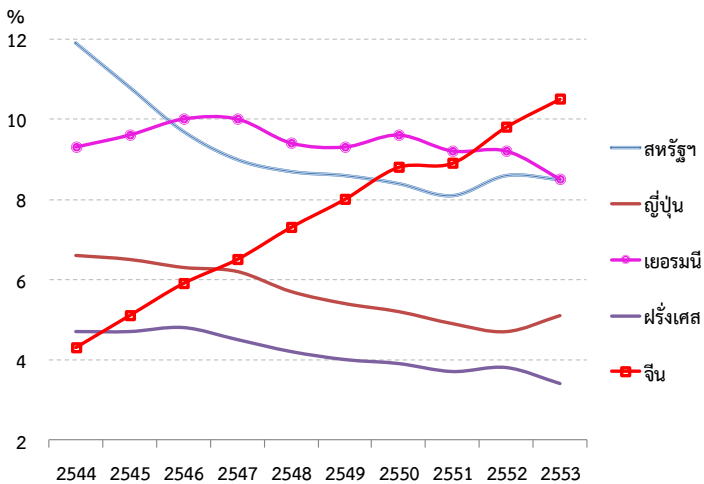

ที่มา: IMF’s World Economic Outlook Database, September 2011 (GDP based on purchasing power parity (PPP) share of world total)

บทบาทและความสำคัญของจีนต่อเศรษฐกิจโลกที่ชัดเจนมากที่สุดในปัจจุบันคือ เรื่องการค้าระหว่างประเทศ หลังจากที่จีนเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) ในปี พ.ศ. 2544 (2001) จีนได้กลายเป็นศูนย์กลางของเครือข่ายการผลิตที่สำคัญของภูมิภาคเอเชีย (Regional Production Network) โดยมูลค่าการค้าระหว่างประเทศของจีนเพิ่มขึ้นจาก 510 พันล้านดอลลาร์ สรอ. ในปี พ.ศ. 2544 เป็น

3,641 พันล้านดอลลาร์ สรอ. ในปี พ.ศ. 2554 หรือคิดเป็นอัตราการเติบโตถึง 7 เท่า ในระยะเวลาเพียง 1 ทศวรรษ ส่งผลให้จีนก้าวขึ้นเป็นประเทศผู้ส่งออกอันดับที่ 1 ของโลก และเป็นประเทศที่นำเข้ามากเป็นอันดับที่ 2 ของโลกรองจากสหรัฐฯ

รูปที่ 2: สัดส่วนการส่งออกของจีนต่อการส่งออกรวมของโลก

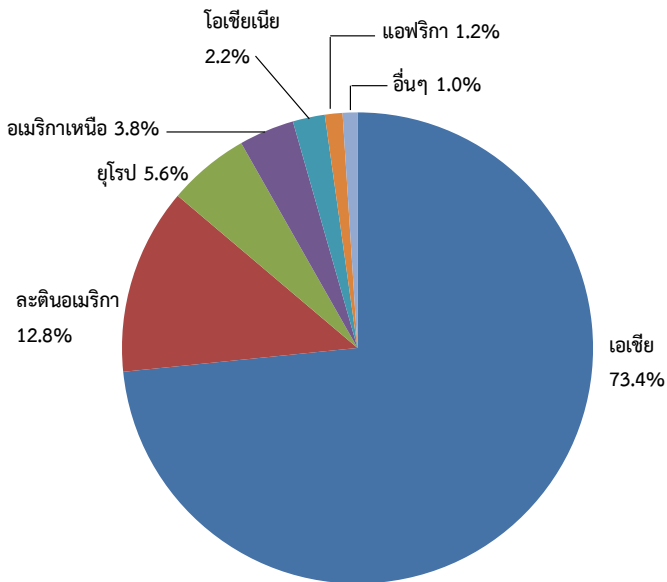

ที่มา: Trade Map

ด้านการลงทุน จีนเป็นประเทศที่มีตลาดภายในขนาดใหญ่ เนื่องจากมีจำนวนประชากร 1,350 ล้านคน มากเป็นอันดับที่ 1 ของโลก และยังเป็นประเทศที่มีศักยภาพในการแข่งขันสูง จากค่าแรงที่ค่อนข้างต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น กอปรกับการเป็นศูนย์กลางการผลิตของภูมิภาคเอเชีย ทำให้จีนเป็นประเทศที่ได้รับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct

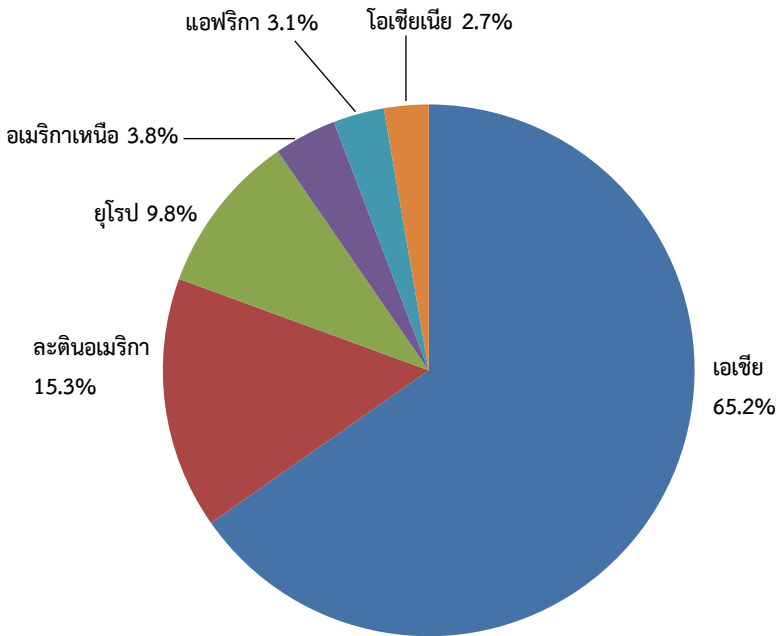
Investment: FDI) มากเป็นอันดับที่ 2 ของโลกรองจากสหรัฐฯ โดยในปี พ.ศ. 2554 มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของจีนคิดเป็นมูลค่า 116 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เพิ่มขึ้นร้อยละ 148 จากปี พ.ศ. 2544 ที่มีมูลค่า 47 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ทั้งนี้ เอเชียเป็นภูมิภาคที่เข้าไปลงทุนในจีนมากที่สุดถึงร้อยละ 73 ของการลงทุนรวม โดยประเทศหลักที่เข้าไปลงทุนในจีน 5 อันดับแรก ได้แก่ ฮองกง สิงคโปร์ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และไต้หวัน

รูปที่ 3: สัดส่วนการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของจีน (พ.ศ. 2553)

ที่มา: CEIC

รูปที่ 4: สัดส่วนการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศของจีน
(พ.ศ. 2553)

ที่มา: CEIC

สำหรับการออกไปลงทุนในต่างประเทศของจีน (Outward Direct Investment: ODI) แม้ปัจจุบันจะยังมีไม่มากนักเมื่อเทียบกับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่จีนได้รับ แต่ก็มี การเติบโตที่รวดเร็วมาก จากการที่รัฐบาลจีนมีนโยบายส่งเสริมให้เอกชนและรัฐวิสาหกิจจีนไปลงทุนในต่างประเทศตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 เป็นต้นมา โดยมูลค่าการลงทุนโดยตรงของจีนในต่างประเทศเพิ่มขึ้นถึง 25 เท่า จาก 2.7 พันล้านดอลลาร์ สรอ. ในปี พ.ศ. 2545 เป็น

69 พันล้านดอลลาร์ สรอ. ในปี พ.ศ. 2553 ส่งผลให้ปัจจุบันจีนเป็นประเทศที่มีการลงทุนในต่างประเทศมากเป็นอันดับที่ 5 ของโลก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในภูมิภาคเอเชียมากถึงร้อยละ 65 ซึ่งส่วนหนึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อความมั่นคงด้านทรัพยากรธรรมชาติ จากความต้องการใช้ในปัจจุบันที่เพิ่มขึ้นต่อเนื่องตามการขยายตัวของเศรษฐกิจจีน

II. ความสัมพันธ์ระหว่างไทยและจีน

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยและจีนนั้นมีมาอย่างยาวนาน นับแต่โบราณกาล โดยในพงศาวดารจีนมีการบันทึกไว้ว่า ไทยและจีนเริ่มติดต่อทำการค้าและสร้างสัมพันธ์ไมตรีระหว่างกันตั้งแต่สมัยราชวงศ์ฮั่น (Han Dynasty) และราชวงศ์ถัง (Tang Dynasty) ซึ่งตรงกับสมัยก่อนอาณาจักรสุโขทัยของไทย หลังจากนั้นความสัมพันธ์ระหว่างไทยและจีนก็พัฒนามาโดยตลอด ทั้งสองประเทศได้ส่งราชทูตไปเจริญสัมพันธไมตรีระหว่างกันเรื่อยมา จนกระทั่งเกิดการปฏิวัติในจีนในปี พ.ศ. 2492 (1949) ทำให้ไทยกับจีนขาดการติดต่อกันในระดับทางการอยู่ระยะหนึ่ง ความสัมพันธ์ระหว่างไทยและจีนได้รับการฟื้นฟูและพัฒนาขึ้นอีกครั้ง เมื่อ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช นายกรัฐมนตรีของไทยในสมัยนั้นเดินทางเยือนจีนเป็นครั้งแรก และได้ร่วมลงนามกับนายกรัฐมนตรี โจว เอ็น ไหล ในแถลงการณ์ร่วมไทย-จีนว่าด้วยการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูต เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2518 (1975) (เอกสารแนบ 1) นับเป็นการเปิดประวัติศาสตร์หน้าใหม่ของความสัมพันธ์ระหว่างไทยและจีนตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

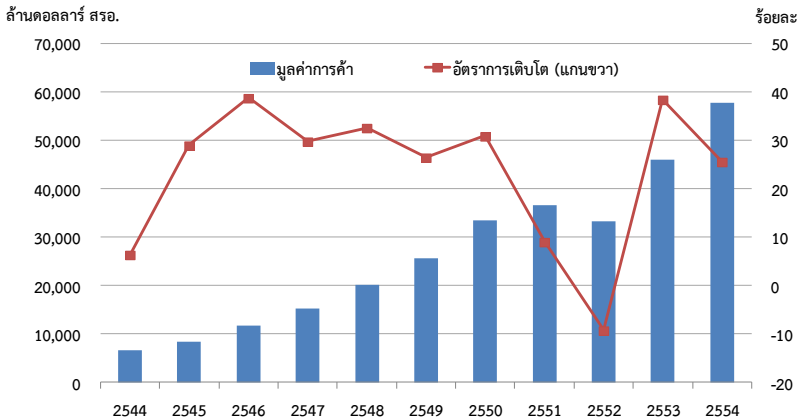
2.1 ความสัมพันธ์ด้านการค้า

การค้าของไทยกับจีนในระยะแรกยังคงค่อนข้างจำกัด เนื่องจากรัฐบาลจีนยังไม่ได้เปิดเสรีด้านการค้ามากนัก และการค้าส่วนใหญ่ก็เป็นการค้าระหว่างเอกชนของไทยกับรัฐวิสาหกิจของจีน การค้าระหว่างเอกชนด้วยกันยังมีไม่มาก โดยสินค้าส่งออกสำคัญที่ไทยส่งไปจีนในระยะแรก ได้แก่ ข้าว น้ำตาลดิบ น้ำตาลฟอกบริสุทธิ์ ยางพารา และสินค้านำเข้าของไทยจากจีนที่สำคัญ ได้แก่ น้ำมันเชื้อเพลิงและน้ำมันหล่อลื่น เคมีภัณฑ์ เครื่องมือการเกษตร เครื่องจักรและอุปกรณ์ เป็นต้น

ความสัมพันธ์ด้านการค้าระหว่างไทยและจีนพัฒนาอย่างรวดเร็ว หลังจากที่จีนเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) ในปี พ.ศ. 2544 ทำให้อุปสรรคทางการค้าของจีนกับประเทศต่างๆ ลดลงมาก กอปรกับไทยและจีนได้ทยอยยกเลิกการเก็บภาษีนำเข้าสินค้าระหว่างกัน ภายใต้กรอบข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน ซึ่งเริ่มมีผลบังคับใช้ในปี พ.ศ. 2546 (2003) ส่งผลให้การค้าระหว่างทั้งสองประเทศขยายตัวอย่างรวดเร็ว โดยมูลค่าการค้าระดับทวิภาคีเพิ่มขึ้นจาก 25 ล้านดอลลาร์ สรอ. ในปี พ.ศ. 2518 (1975) ซึ่งเป็นปีแรกที่ไทยและจีนสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกันมาเป็น 57,782 ล้านดอลลาร์ สรอ. ในปี พ.ศ. 2554 ในจำนวนนี้เป็นการส่งออกจากไทยไปยังจีนมูลค่า 27,130 ล้านดอลลาร์ สรอ. และการนำเข้าจากจีนมายังไทยมูลค่า 30,652 ล้านดอลลาร์ สรอ. ทำให้ปัจจุบันไทยก้าวขึ้นเป็นประเทศคู่ค้าสำคัญอันดับที่ 14 ของจีน โดยเป็น

ประเทศคู่ค้าในกลุ่มอาเซียนที่ใหญ่เป็นอันดับที่ 3 ของจีน รองจากมาเลเซีย และสิงคโปร์ ส่วนจีนเป็นตลาดส่งออกอันดับที่ 1 ของไทย โดยมีสัดส่วนร้อยละ 12 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด และเป็นแหล่งนำเข้าสำคัญอันดับที่ 2 รองจากญี่ปุ่น โดยมีสัดส่วนร้อยละ 13.4 ของมูลค่าการนำเข้าทั้งหมด

รูปที่ 5: มูลค่าการค้าระหว่างไทยและจีน

ที่มา: CEIC

ตารางที่ 1: มูลค่าการค้าระหว่างไทยและจีน

(ล้านดอลลาร์ สหรัฐ.)

	2549	2550	2551	2552	2553	2554
มูลค่าการค้า	25,615	33,542	36,585	33,209	45,990	57,782
การส่งออก	11,813	15,952	16,216	16,060	21,472	27,130
การนำเข้า	13,803	17,590	20,369	17,149	24,518	30,652
ดุลการค้า	-1,990	-1,638	-4,153	-1,089	-3,046	-3,522

ที่มา: CEIC

สินค้าหลักที่ไทยส่งออกไปยังจีน ได้แก่ ยางพาราและผลิตภัณฑ์ยาง เครื่องจักรและอุปกรณ์ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และส่วนประกอบ ผลิตภัณฑ์จากพลาสติก เคมีภัณฑ์ น้ำมันสำเร็จรูป ผักสดและผักแช่แข็ง ไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ ผลิตภัณฑ์จากกระดาษ ผลไม้และธัญพืช เป็นต้น สินค้าหลักที่ไทยนำเข้าจากจีน ได้แก่ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และส่วนประกอบ เครื่องจักรและอุปกรณ์ เหล็กกล้า ผลิตภัณฑ์เหล็ก ผลิตภัณฑ์จากพลาสติก ยาปราบศัตรูพืช และปุ๋ยเคมี โลหะมีค่า อุปกรณ์การแพทย์ ยานพาหนะและชิ้นส่วน เป็นต้น

ตารางที่ 2: สินค้าสำคัญที่ไทยส่งออกไปจีน 10 อันดับแรก
ปี พ.ศ. 2554

	มูลค่า: ล้านดอลลาร์ สหรัฐ.		อัตราการขยายตัว (%)		สัดส่วน (%)	
	2553	2554	2553	2554	2553	2554
ยางพาราและผลิตภัณฑ์ยาง	3,945	6,953	62.8	76.3	18.4	25.5
เครื่องจักรและอุปกรณ์	5,587	4,894	19.0	-12.4	26.0	17.9
อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และส่วนประกอบ	2,571	2,826	15.5	9.9	12.0	10.4
ผลิตภัณฑ์จากพลาสติก	1,828	2,625	52.4	43.6	8.5	9.6
เคมีภัณฑ์	1,581	2,456	32.7	55.4	7.4	9.0
น้ำมันสำเร็จรูป	1,391	1,118	26.8	-19.6	6.5	4.1
ผักสดและผักแช่แข็ง	803	969	37.7	20.6	3.7	3.5
ไม้และผลิตภัณฑ์ไม้	643	909	60.0	41.4	3.0	3.3
ผลิตภัณฑ์จากกระดาษ	45	749	15.1	1,548.8	0.2	2.7
ผลไม้และธัญพืช	205	460	2.5	124.5	1.0	1.7
รวม 10 รายการ	18,598	23,960	32.3	28.8	86.6	87.8

ที่มา: Trade Map

ตารางที่ 3: สินค้าสำคัญที่ไทยนำเข้าจากจีน 10 อันดับแรก
ปี พ.ศ. 2554

	มูลค่า: ล้านดอลลาร์ สหรัฐ.		อัตราการขยายตัว (%)		สัดส่วน (%)	
	2553	2554	2553	2554	2553	2554
อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และส่วนประกอบ	7,225	9,117	35.1	26.2	29.8	29.6
เครื่องจักรและอุปกรณ์	5,445	6,722	34.5	23.5	22.5	21.8
เหล็กกล้า	1,004	1,568	136.1	56.2	4.1	5.1
ผลิตภัณฑ์เหล็ก	905	1,197	27.5	32.3	3.7	3.9
ผลิตภัณฑ์จากพลาสติก	835	1,044	58.0	25.1	3.4	3.4
ยาปราบศัตรูพืช และปุ๋ยเคมี	613	803	50.2	31.0	2.5	2.6
โลหะมีค่า	487	709	32.8	45.7	2.0	2.3
เคมีภัณฑ์อื่นๆ	446	602	17.2	34.9	1.8	2.0
อุปกรณ์การแพทย์	454	585	59.4	28.8	1.9	1.9
ยานพาหนะและชิ้นส่วน	341	546	53.7	60.0	1.4	1.8
รวม 10 รายการ	17,754	22,893	39.6	28.9	73.2	74.2

ที่มา: Trade Map

2.2 ความสัมพันธ์ด้านการลงทุน

ไทยเป็นประเทศแรกในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่เข้าไปลงทุนในจีน นับตั้งแต่จีนเปิดประเทศในปี พ.ศ. 2524 (1981) เป็นต้นมา โดยส่วนใหญ่เป็นการลงทุนด้านการเกษตร แต่การลงทุนระหว่างกันในช่วงแรกยังมีปริมาณค่อนข้างน้อย และเริ่มต้นอย่างช้าๆ เนื่องจากทั้งสองประเทศยังไม่คุ้นเคยกับกฎระเบียบและวิธีการลงทุนของแต่ละฝ่าย ต่อมาในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2528 (1985) ไทยและจีนจึงได้มีการลงนามในความตกลงเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน และในปี พ.ศ. 2530 ก็ได้ทำความตกลงที่จะไม่เก็บภาษีซ้ำซ้อนกัน ซึ่งข้อตกลงดังกล่าวมีส่วนช่วยในการส่งเสริมการลงทุนของทั้งสองประเทศในระยะต่อมา

การลงทุนของไทยในจีนในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (ปี พ.ศ. 2544-2553) มีมูลค่าประมาณ 1,294 ล้านดอลลาร์ สรอ. โดยประเทศไทยจัดเป็นผู้ลงทุนอันดับที่ 28 ของจีน และเป็นประเทศที่มีมูลค่าการลงทุนในจีนมากเป็นอันดับที่ 4 ของกลุ่มอาเซียน ธุรกิจที่ไทยเข้าไปลงทุนในจีนประกอบด้วย การแปรรูปอาหาร อาหารสัตว์ การเพาะพันธุ์สัตว์ จักรยานยนต์ อะไหล่ยนต์ กระดาษ เคมีภัณฑ์ พลังงานไฟฟ้า วัสดุก่อสร้าง อุปกรณ์โทรคมนาคม อสังหาริมทรัพย์ และธุรกิจค้าปลีก เป็นต้น

สำหรับการลงทุนของจีนในไทยนั้น มีพัฒนาการที่รวดเร็วมาก โดยมูลค่าการลงทุนของจีนในไทยเพิ่มขึ้นถึง 56 เท่า ในระยะเวลาเพียง 6 ปี จาก 12 ล้านดอลลาร์ สรอ. ในปี พ.ศ. 2548 เป็น 673 ล้านดอลลาร์ สรอ. ในปี พ.ศ. 2553 ทำให้ปัจจุบันจีนกลายเป็นผู้ลงทุนอันดับที่ 4 ของไทย จากที่เคยอยู่ในอันดับที่ 20 ในปี พ.ศ. 2548 ธุรกิจที่จีนเข้ามาลงทุนในไทย ประกอบด้วย สิ่งทอ ยางพารา เคมีภัณฑ์ การแปรรูปอาหาร การหลอมโลหะที่ไม่ใช่เหล็ก รวมทั้งธุรกิจการธนาคาร ประกันภัย การค้า การตรวจสอบสินค้า การโรงแรม ร้านอาหาร และ อสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น นอกจากนี้ ไทยและจีนยังได้ตกลงสร้างความร่วมมือในการพัฒนากิจการรถไฟระหว่างไทยและจีน โดยทั้งสองฝ่ายได้ตกลงกันในหลักการว่า จะสร้างเส้นทางรถไฟความเร็วสูงสายหนองคาย - กรุงเทพฯ - ปาดังเบซาร์ เพื่อเชื่อมโยงการเดินทางและการขนส่งสินค้าจากจีนลงมาประเทศลาว ผ่านไทยไปยังมาเลเซีย และไปสิ้นสุดที่สิงคโปร์ ซึ่งจะช่วยให้การค้าและการลงทุนระหว่างประเทศมีความสะดวกยิ่งขึ้น โดยขณะนี้โครงการความร่วมมือรถไฟไทย - จีน กำลังอยู่ในขั้นตอนการพิจารณารายละเอียดการก่อสร้างของทั้งสองฝ่าย

ตารางที่ 4: มูลค่าการลงทุนของไทยในจีน

	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553
มูลค่า: ล้านดอลลาร์ สหรัฐ.	194.2	187.7	173.5	178.7	95.9	144.8	89.5	129.2	48.7	51.3
อัตราการขยายตัว (%)	-4.6	-3.3	-7.6	3.0	-46.3	51.0	-38.2	44.4	-62.3	5.5

ตารางที่ 5: มูลค่าการลงทุนของจีนในไทย

	2548	2549	2550	2551	2552	2553
มูลค่า: ล้านดอลลาร์ สหรัฐ.	11.7	28.8	94.3	15.8	25.0	673.2
อัตราการขยายตัว (%)		146.2	227.4	-83.3	58.2	2,592.8

ที่มา: CEIC

2.3 ความสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมของนักท่องเที่ยวจีน เนื่องจากไทยและจีนมีความสัมพันธ์อันดีต่อกันมาอย่างยาวนาน ประกอบกับทางการจีนได้ผ่อนคลายกฎระเบียบในการเดินทางไปต่างประเทศของประชาชนมาตามลำดับ อาทิ การอนุญาตให้นำเงินออกนอกประเทศมากขึ้น การอนุญาตให้ชาวจีนเดินทางไปท่องเที่ยวหรือเยี่ยมญาติในต่างประเทศได้โดยไม่ต้องซื้อบริการนำเที่ยวแบบเหมาจ่ายจากบริษัทนำเที่ยวนอกจากนี้ เส้นทางการท่องเที่ยวระหว่างไทยและจีนก็มีความเชื่อมโยงและได้รับการพัฒนามากขึ้น ปัจจุบันทั้งสองประเทศได้เปิดเส้นทางบินตรงระหว่างกรุงเทพฯ เชียงใหม่ และภูเก็ตของไทยกับเมืองปักกิ่ง เซี่ยงไฮ้ กวางเจา เซินเจิ้น ฉงชิ่ง ฉงชิ่ง ซีอาน คุณหมิง และกู่หลินของจีน เป็นต้น ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวจีนที่เดินทางมาไทยขยายตัวอย่างรวดเร็ว โดยในปี พ.ศ. 2554 นักท่องเที่ยวจีนที่เข้ามาท่องเที่ยวในไทยมีจำนวน 1,760,564 คน มากเป็นอันดับที่ 2 (สัดส่วนร้อยละ 9 ของจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมด) รองจากมาเลเซีย ซึ่งสร้างรายได้ให้กับภาคการท่องเที่ยวของไทยสูงถึง 1,705 ล้านบาท สรอ. ส่วนนักท่องเที่ยวไทยที่ไปท่องเที่ยวในจีนก็มีจำนวนเพิ่มขึ้นต่อเนื่องเช่นกัน โดยในปี พ.ศ. 2554 มีจำนวน 608,000 คน

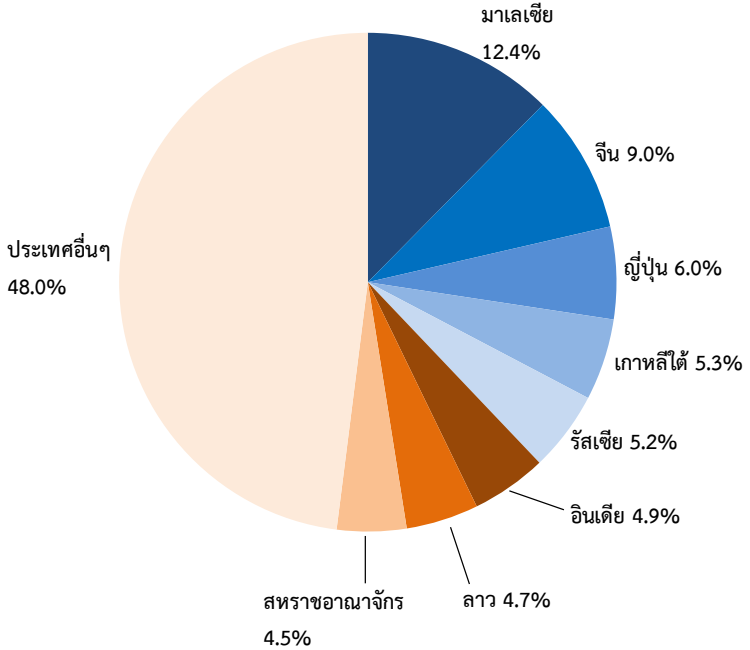
ตารางที่ 6: จำนวนนักท่องเที่ยวจีนที่เดินทางมาไทย

	จำนวน นักท่องเที่ยว (คน)	อัตราการ ขยายตัว (%)	รายได้ท่องเที่ยว (ล้านดอลลาร์ สรอ.)	อัตรา การขยายตัว (%)
2545	797,976	-0.4	436	14.2
2546	606,635	-24.0	335	-23.2
2547	729,848	20.3	489	46.0
2548	776,792	6.4	508	3.9
2549	949,117	22.2	710	39.9
2550	907,117	-4.4	885	24.6
2551	826,660	-8.9	864	-2.4
2552	777,508	-5.9	675	-21.9
2553	1,122,219	44.3	1,083	60.5
2554	1,760,564	56.9	1,705*	57.4*

ที่มา: CEIC และ ศูนย์วิจัยกสิกรไทย

หมายเหตุ: * คาดการณ์โดยศูนย์วิจัยกสิกรไทย

รูปที่ 6: สัดส่วนจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาไทย
(พ.ศ. 2554)

ที่มา: รวบรวมโดยธนาคารแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 7: จำนวนนักท่องเที่ยวไทยที่เดินทางไปยังจีน

	จำนวนนักท่องเที่ยว (คน)	อัตราการขยายตัว (%)
2545	386,328	29.5
2546	275,429	-28.7
2547	464,179	68.5
2548	586,267	26.3
2549	591,956	1.0
2550	611,615	3.3
2551	554,275	-9.4
2552	541,830	-2.2
2553	635,539	17.3
2554	608,000	-4.3

ที่มา: CEIC

2.4 ความสัมพันธ์ด้านการเงินการธนาคาร

ปัจจุบันธนาคารพาณิชย์ของไทยที่เปิดดำเนินการในจีนมีทั้งหมด 3 ธนาคาร ได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) และ ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) โดย ธ.กรุงไทย และ ธ.กสิกรไทย มี 1 สาขา ส่วนธนาคารกรุงเทพมีสาขาที่เป็นบริษัทลูก 5 สาขา รวมจำนวนธนาคารพาณิชย์ไทยที่เปิดดำเนินการในจีนทั้งหมด 3 ธนาคาร 7 สาขา

ตารางที่ 8: สาขาธนาคารพาณิชย์ไทยในสาธารณรัฐประชาชนจีน

ลำดับที่	ธนาคาร	ชื่อสาขา	ที่ตั้ง
1	ธ. กรุงไทย จำกัด (มหาชน)	สาขาคุนหมิง	599 Beijing Road, Kunming, Yunan, The People's Republic of China
2	ธ. กสิกรไทย จำกัด (มหาชน)	สาขาเซินเจิ้น	7 FL., An Lian Building, B03-05, 4018 Jin Tian Road, Fu Tian District, Shenzhen, The People's Republic of China

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 9: สาขานาครพาณิชย์ในต่างประเทศที่เป็นบริษัทลูกของสถาบันการเงินในไทย

ลำดับที่	ธนาคาร	ชื่อสาขา	ที่ตั้ง
1	BANGKOK BANK (CHINA) COMPANY LIMITED	สำนักงานใหญ่	7 Zhongshan East Road-1, Shanghai 200002, The People's Republic of China
2	BANGKOK BANK (CHINA) COMPANY LIMITED	สาขาเซี่ยงไฮ้	7 Zhongshan East Road-1, Shanghai 200002, The People's Republic of China
3	BANGKOK BANK (CHINA) COMPANY LIMITED	สาขาปักกิ่ง	No.12A New China Life Insurance (NCI Tower), 1st FL. Jianguomen Wai Ave., Chaoyang District, Beijing 100022, The People's Republic of China
4	BANGKOK BANK (CHINA) COMPANY LIMITED	สาขาเซี่ยเหมิน	28 Jian Yeh Building,G/F Hubin North Road, Xiamen 361012, Fujian, The People's Republic of China
5	BANGKOK BANK (CHINA) COMPANY LIMITED	สาขาเซินเจิ้น	178 Hua Rong Building, 1/F, Unit 12, Mintian Road, Futian District, Shenzhen Municipality 518048, Guangdong, The People's Republic of China

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ส่วนธนาคารพาณิชย์จีนที่เปิดดำเนินการในไทย มี 1 ธนาคาร (จากจำนวนธพ.ต่างประเทศที่เปิดดำเนินการในไทย ทั้งหมด 15 ธนาคาร) คือ Bank of China (BOC) มีสาขา 1 แห่ง ที่กรุงเทพฯ นอกจากนี้ยังมีบริษัทลูกของสถาบันการเงินจีน อีก 1 ธนาคาร คือ Industrial and Commercial Bank of China (Thai) หรือ ICBC (Thai) เดิมชื่อธนาคารสินเอเชีย จำกัด มหาชน แต่มีธนาคาร ICBC จากประเทศจีนเป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ (ร้อยละ 97.24) ปัจจุบันมีสาขาในกรุงเทพฯ 8 แห่ง และมีสาขา ในต่างจังหวัด 11 แห่ง เช่น เชียงใหม่ ภูเก็ต ขอนแก่น ระยอง หาดใหญ่ เป็นต้น

III. ความร่วมมือในภูมิภาค

ปัจจุบันไทยและจีนมีการเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือในระดับภูมิภาคหลายด้าน ครอบคลุมทั้งการค้า การลงทุน และการเงิน ที่สำคัญ ได้แก่

3.1 กรอบข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน – จีน (ASEAN – China Free Trade Agreement: ACFTA)

เป็นความตกลงที่มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการขยายตัวทางการค้าระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนและจีน โดยมีการลงนามเมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2545 และเริ่มมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2546 (2003) เป็นต้นมา ซึ่งมีส่วนช่วยให้มูลค่าการค้าระหว่างกลุ่มอาเซียนและจีนขยายตัวเพิ่มขึ้นมาก

โดยมูลค่าการค้าเพิ่มขึ้นจาก 78,285 ล้านดอลลาร์ สรอ. ในปี พ.ศ. 2546 เป็น 362,757 ล้านดอลลาร์ สรอ. ในปี พ.ศ. 2554 หรือคิดเป็น อัตราการขยายตัวที่สูงถึงร้อยละ 363

3.2 สมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กับจีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ (Association of Southeast Asian Nations Plus Three: ASEAN +3)

เป็นกรอบความร่วมมือทางการเงินที่จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2542 (1999) ภายหลังวิกฤตเศรษฐกิจเอเชีย มีสมาชิก 13 ประเทศ คือ ประเทศสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศ กับจีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อส่งเสริมและดูแลเสถียรภาพเศรษฐกิจ การเงินในภูมิภาค โดยมีกลไกที่สำคัญคือ มาตรการริเริ่มเชียงใหม่ (Chiang Mai Initiative Multilateralization: CMIM) ซึ่งเป็น กลไกให้ความช่วยเหลือทางการเงินระยะสั้นแก่ประเทศสมาชิก ในกรณีที่เกิดภาวะวิกฤตทางการเงิน โดยประเทศสมาชิกได้ร่วมกัน จัดตั้งสำนักวิจัยเศรษฐกิจมหภาคของภูมิภาคอาเซียน+3 (ASEAN+3 Macroeconomic and Research office: AMRO) เมื่อปี พ.ศ. 2554 เพื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยงานสอดส่องติดตาม เศรษฐกิจที่เป็นอิสระภายใต้กรอบความร่วมมือ CMIM และมีหน้าที่ ประเมินความเสี่ยงรวมถึงให้ความเห็นต่อระบบเศรษฐกิจของ ภูมิภาคอย่างเป็นกลาง ปัจจุบันมีนาย Wei Benhua ผู้แทนจากจีน ได้รับเลือกเข้าดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการคนแรกของ AMRO

3.3 ธนาคารกลางในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงและแปซิฟิก (Executives' Meeting of East Asia-Pacific Central Banks: EMEAP)

เป็นความร่วมมือของกลุ่มธนาคารกลางในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงและแปซิฟิก จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2534 (1991) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือและความสัมพันธ์ระหว่างธนาคารกลางของ 11 เขตเศรษฐกิจ ได้แก่ ออสเตรเลีย จีน ฮังการี อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ มาเลเซีย นิวซีแลนด์ ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย ผลงานหลักที่ผ่านมาที่สำคัญ ได้แก่ การจัดตั้งกองทุนพันธบัตรเอเชีย เพื่อกระตุ้นการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ในภูมิภาคเอเชีย

3.4 ธนาคารกลางในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (South – East Asian Central Banks Research and Training Centre: SEACEN)

เป็นความร่วมมือของกลุ่มธนาคารกลางในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2525 (1982) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างธนาคารกลางในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในด้านการวิจัยเศรษฐกิจ รวมทั้งเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และฝึกอบรมบุคลากรของธนาคารกลางในภูมิภาค ปัจจุบันมีธนาคารกลางเข้าร่วมเป็นสมาชิก 18 ธนาคาร ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย พม่า เนปาล ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ศรีลังกา ไทย เกาหลีใต้ ไต้หวัน มองโกเลีย บรูไน ฟิจิ ปาปัวนิวกินี

กัมพูชา เวียดนาม จีน และลาวเป็นสมาชิกลำดับที่ 18 โดยเข้าเป็นสมาชิกเมื่อปี พ.ศ. 2555

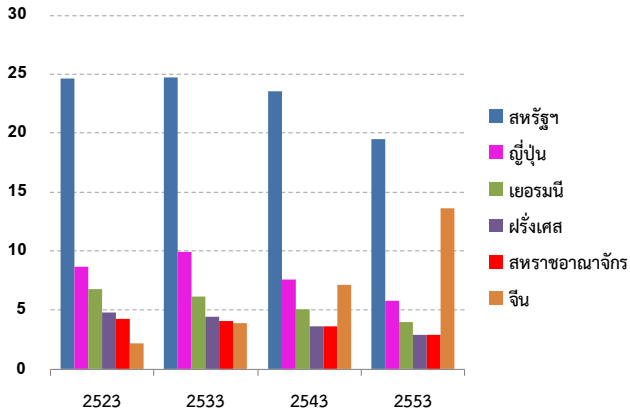
IV. ยุทธศาสตร์การเพิ่มบทบาทของ ธปท. ในการสนับสนุนความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจการเงินระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน

4.1 การจัดตั้งสำนักงานตัวแทนแห่งประเทศไทย ณ กรุงปักกิ่ง

ธนาคารแห่งประเทศไทยเริ่มจัดตั้งสำนักงานตัวแทนในต่างประเทศแห่งแรกที่นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา เมื่อปี 2533 ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าวสหรัฐอเมริกา เป็นประเทศที่มีเศรษฐกิจขนาดใหญ่และเป็นศูนย์กลางทางการเงินโลกและมีความสัมพันธ์ทางการค้าที่สำคัญต่อประเทศไทยอย่างมาก ต่อมาในปี 2536 ธนาคารแห่งประเทศไทยได้จัดตั้งสำนักงานตัวแทนในต่างประเทศแห่งที่สอง ณ กรุงลอนดอน สหราชอาณาจักร สะท้อนบทบาทด้านเศรษฐกิจการเงิน การค้าการลงทุน รวมทั้งการทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางทางการเงินในระบบการเงินระหว่างประเทศที่สำคัญเพิ่มขึ้นของสหราชอาณาจักรและประเทศต่างๆ ในทวีปยุโรป

รูปที่ 7: ขนาดของเศรษฐกิจสหรัฐอเมริกาเทียบกับประเทศต่างๆ

ร้อยละต่อ GDP โลก

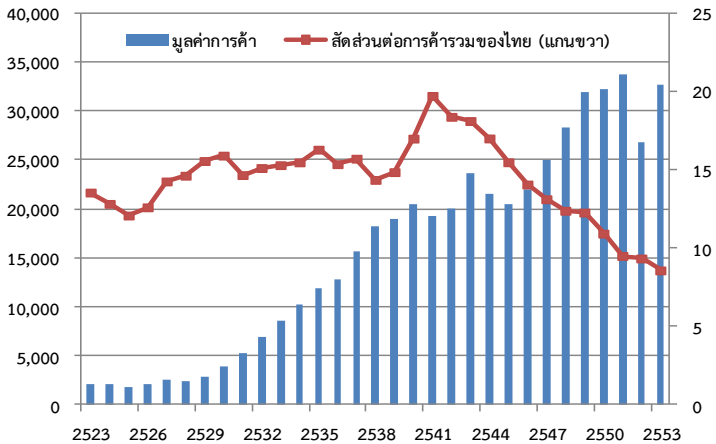

ที่มา: IMF's World Economic Outlook Database, September 2011

รูปที่ 8: มูลค่าการค้าระหว่างไทยและสหรัฐอเมริกา

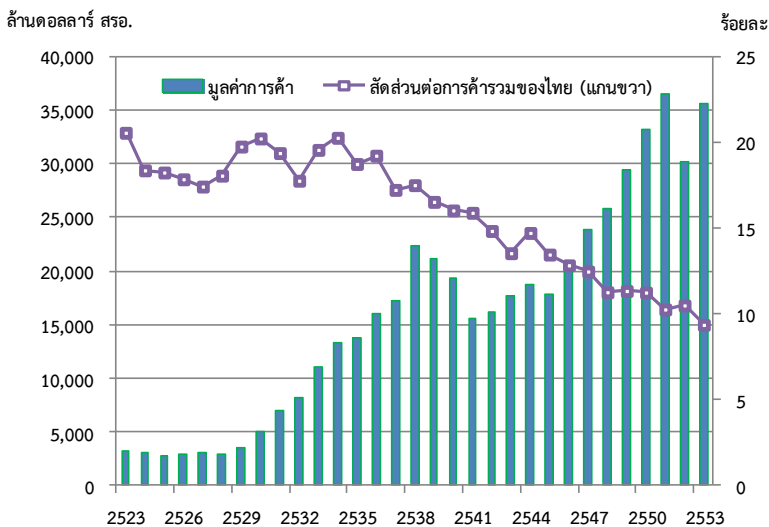
ล้านดอลลาร์ สรอ.

ร้อยละ

ที่มา: CEIC

รูปที่ 9: มูลค่าการค้าระหว่างไทยและสหภาพยุโรป

ที่มา: CEIC

ซึ่งตลอดเวลากว่ายี่สิบปีที่ผ่านมาสำนักงานตัวแทนทั้งสองแห่งได้ทำหน้าที่ติดตามภาวะเศรษฐกิจการเงิน การลงทุนของสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร และประเทศสำคัญอื่นในทวีปยุโรปอย่างใกล้ชิด และช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารกลางสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร และธนาคารกลางยุโรป ซึ่งทำให้ธนาคารแห่งประเทศไทยสามารถดำเนินนโยบายในเชิงรุกและเชิงรับสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์การเงินโลกได้อย่างรวดเร็ว

ต่อมาในปี 2553 ธนาคารแห่งประเทศไทยได้เริ่มดำเนินยุทธศาสตร์สำคัญที่สอดคล้องกับบทบาทของสาธารณรัฐประชาชนจีนต่อเศรษฐกิจการเงินโลกและประเทศไทยที่มีความสำคัญเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการเป็นประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับสองของโลก และเป็นประเทศคู่ค้าที่สำคัญลำดับต้นของประเทศไทย โดยธนาคารแห่งประเทศไทยได้จัดตั้งสำนักงานตัวแทนธนาคารแห่งประเทศไทยที่กรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน เมื่อวันที่ 31 มกราคม 2554 นับเป็นสำนักงานตัวแทนแห่งแรกในทวีปเอเชียของธนาคารแห่งประเทศไทย และเป็นสำนักงานตัวแทนธนาคารกลางแห่งแรกของกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) และเป็นสำนักงานตัวแทนธนาคารกลางแห่งที่ 5 ในสาธารณรัฐประชาชนจีน ต่อจากธนาคารกลางเกาหลีใต้ ธนาคารกลางญี่ปุ่น ธนาคารกลางเกาหลีเหนือ และธนาคารกลางนอร์เวย์ ซึ่งการจัดตั้งสำนักงานตัวแทนธนาคารแห่งประเทศไทย ณ กรุงปักกิ่ง มีวัตถุประสงค์ เพื่อกระชับความสัมพันธ์กับทางการเงิน และติดตามภาวะเศรษฐกิจและนโยบายของทางการเงิน คล้ายกับสำนักงานตัวแทนธนาคารแห่งประเทศไทยที่นครนิวยอร์กและกรุงลอนดอน โดยมีหน้าที่รับผิดชอบหลัก ดังนี้

1. ติดตามและวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจและการเงิน เสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการเงิน
2. ติดตามและวิเคราะห์แนวโน้มนโยบายด้านการเปิดเสรีเงินทุนและการเปิดเสรีการเงิน รวมทั้งมาตรการต่างๆ ทั้งด้านการเงินและการคลังของสาธารณรัฐประชาชนจีน

3. สร้างเครือข่ายเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับหน่วยงานทั้งรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชนในสาธารณรัฐประชาชนจีน
4. เป็นตัวกลางในการประสานงาน และเชื่อมโยงข้อมูลระหว่าง ธปท. และเอกชนไทย กับหน่วยงานรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชนของสาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อสนับสนุนการค้าและการลงทุนระหว่างสองประเทศ

ในช่วงเวลาหนึ่งปีที่ผ่านมา สำนักงานตัวแทนธนาคารแห่งประเทศไทย ณ กรุงปักกิ่ง มีส่วนร่วมสำคัญในการช่วยผลักดันยุทธศาสตร์ของธนาคารแห่งประเทศไทยต่อสาธารณรัฐประชาชนจีนให้ประสบความสำเร็จ รวมทั้ง การจัดทำสัญญาแลกเปลี่ยนเงินบาทและหยวนระหว่างธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารกลางจีน และการดำเนินการเข้าลงทุนในสินทรัพย์สกุลเงินหยวนของธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งสอดคล้องกับบทบาทของสกุลเงินหยวนที่มีความสำคัญมากขึ้นต่อการค้าระหว่างประเทศของไทย และระบบการเงินโลก

4.2 การใช้เงินหยวนในการค้าระหว่างประเทศ

4.2.1 พัฒนาการชำระค่าสินค้าด้วยเงินสกุลหยวน

ในอดีตการชำระธุรกรรมระหว่างไทย-จีนเป็นเงินสกุลเงินหยวนผ่านระบบธนาคารพาณิชย์ยังไม่สามารถทำได้ เนื่องจากทางการเงินไม่อนุญาตให้ออนเงินหยวนไปยังประเทศที่ไม่มีพรมแดนติดกัน การค้าระหว่างไทย-จีนจึงต้องชำระเงินด้วยสกุลเงิน

ดอลลาร์ สรอ. เป็นส่วนใหญ่ โดยผู้ประกอบการไทย-จีน มีการชำระค่าสินค้าเป็นสกุลเงินหยวนบ้างโดยใช้ช่องทางอื่นๆ ที่ไม่ผ่านระบบธนาคารพาณิชย์ เช่น การชำระค่าสินค้าด้วยเงินสด การหักบัญชีคู่ค้า การหักบัญชีระหว่างกลุ่มพ่อค้าหรือจับคู่ชำระเงินผ่านตลาดแลกเปลี่ยนเงินนอกระบบหรือตัวแทนโอนเงิน ซึ่งสภาพคล่องมีอยู่อย่างจำกัดและปริมาณธุรกรรมมีจำนวนไม่มากนัก

ทั้งนี้ หลังจากที่ประเทศจีนได้มีการปฏิรูปทางเศรษฐกิจและเปิดเสรีการค้าจีน-อาเซียนในปลายปี 2546 มูลค่าการค้าระหว่างไทยกับจีนได้ปรับเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปัจจุบันมูลค่าการส่งออกและนำเข้าสินค้าระหว่างไทยกับจีนมีสัดส่วนเกินกว่าร้อยละ 10 ของมูลค่าส่งออกและนำเข้าสินค้าทั้งหมด และจีนถือเป็นตลาดที่มีความสำคัญเป็นอันดับ 1 และอันดับ 2 ของประเทศ หากพิจารณาในแง่ของมูลค่าการส่งออกและนำเข้าตามลำดับ

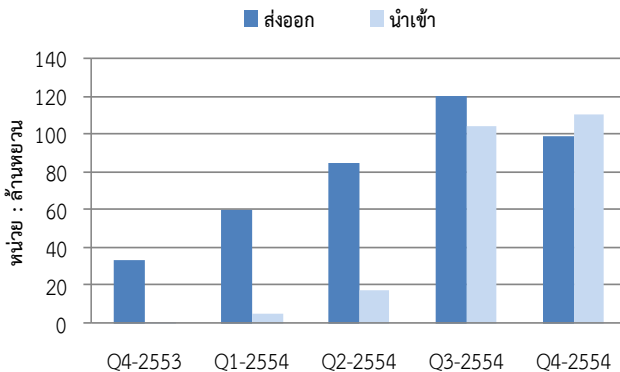
นอกจากการเปิดเสรีทางการค้าแล้ว ช่วงกลางปี 2553 ทางการจีนยังมีนโยบายเปิดเสรีเงินหยวนเพิ่มขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาให้เงินหยวนเป็นหนึ่งในเงินสกุลหลักที่ใช้ในการทำธุรกรรมการค้าของโลกในอนาคต โดยในแผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ฉบับที่ 12 จีนมีนโยบายที่จะเพิ่มบทบาทของเงินหยวนในระบบการเงินโลกทั้งด้านการค้าและการลงทุน ซึ่งนโยบายดังกล่าวครอบคลุมถึงการขยายขอบเขตการใช้เงินหยวนเพื่อชำระค่าสินค้าและบริการระหว่างประเทศด้วย จากผลของนโยบายดังกล่าวทำให้ธุรกรรมการค้าสกุลเงินหยวนมีบทบาทมากขึ้นในเวทีการค้าโลก และได้ขยายตัวขึ้นอย่างรวดเร็ว ในส่วนของประเทศไทยเองก็ได้เริ่มมีการทำธุรกรรมการค้าเป็นสกุลเงินหยวน

ผ่านระบบธนาคารพาณิชย์ และได้มีการขยายขอบเขตการให้บริการมากขึ้นเป็นลำดับ

4.2.2 ธุรกรรมเงินหยวนในประเทศไทยในปัจจุบัน

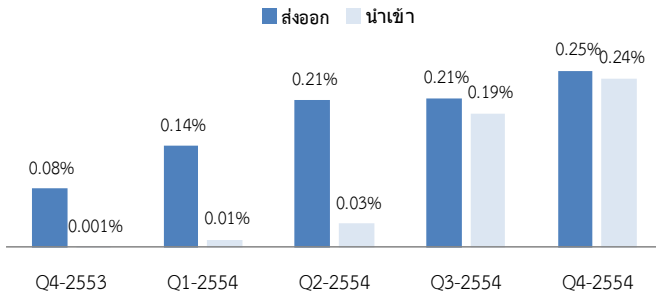
ปัจจุบัน แม้ตลาดธุรกรรมเงินหยวนในประเทศไทยยังมีขนาดเล็ก แต่ปริมาณธุรกรรมเพื่อชำระค่าสินค้าและบริการเป็นสกุลเงินหยวนเริ่มมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญตามธุรกรรมการค้าระหว่างไทย-จีนและบทบาทของธุรกรรมเงินหยวนที่มีเพิ่มมากขึ้น โดยปริมาณธุรกรรมค่าสินค้านำเข้าและส่งออกที่เป็นสกุลเงินหยวนได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจากไตรมาส 4 ปี 2553 ที่ 0.28 และ 33.24 ล้านหยวน เป็น 110.35 และ 98.72 ล้านหยวนในไตรมาส 4 ปี 2554 ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 0.24 และ 0.25 ของมูลค่าการค้าระหว่างไทย-จีนทั้งหมด ตามลำดับ

รูปที่ 10: การชำระ/รับชำระค่าสินค้านำเข้าและส่งออกเป็นสกุลเงินหยวน

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

รูปที่ 11: สัดส่วนการชำระ/รับชำระค่าสินค้านำเข้าและส่งออก
เป็นสกุลเงินหยวนเทียบกับมูลค่าธุรกรรมการค้าไทย-จีน

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ทั้งนี้ จำนวนธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยที่ให้บริการธุรกรรมการค้าสินค้านำเข้าและส่งออกเป็นสกุลเงินหยวนก็มีจำนวนเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน โดยเพิ่มขึ้นจาก 6 ธนาคารในปี 2553 เป็น 15 ธนาคารในปี 2554^{1/} โดยธนาคารพาณิชย์ที่ให้บริการดังกล่าว ได้แก่

1. ธนาคาร กสิกรไทย จำกัด (มหาชน)
2. ธนาคาร อ่องกงและเซี่ยงไฮ้แบงกิงคอร์ปอเรชั่น จำกัด
3. ธนาคาร แห่งประเทศจีน จำกัด
4. ธนาคาร ไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)
5. ธนาคาร ซิตีแบงก์ เอ็น.เอ.
6. ธนาคาร สแตนดาร์ดชาร์เตอร์ด (ไทย) จำกัด (มหาชน)

^{1/} ข้อมูลการทำธุรกรรมนำเข้าและโอนเงินออกเป็นสกุลเงินหยวน (ระบบข้อมูล DMS-สปท.)

7. ธนาคาร ซูมิโตโม มิตรูชิ แบงกิง คอร์ปอเรชั่น
8. ธนาคาร ไอซีบีซี (ไทย) จำกัด (มหาชน)
9. ธนาคาร กรุงเทพ จำกัด (มหาชน)
10. ธนาคาร กรุงไทย จำกัด (มหาชน)
11. ธนาคาร ธนชาติ จำกัด (มหาชน)
12. ธนาคาร กรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)
13. ธนาคาร แห่งโตเกียว-มิตรูชิ ยูเอฟเจ จำกัด
14. ธนาคาร ดอยซ์แบงก์
15. ธนาคาร ทหารไทย จำกัด (มหาชน)

นอกจากการให้บริการชำระค่าสินค้าเป็นสกุลเงินหยวนแล้ว ธนาคารพาณิชย์ยังมีการขยายขอบเขตของการให้บริการธุรกรรมที่เป็นสกุลเงินหยวนในรูปแบบอื่นๆ เพิ่มมากขึ้นด้วย โดยในปัจจุบันการให้บริการของธนาคารพาณิชย์ครอบคลุมถึงธุรกรรมการโอนเงิน การบริหารความเสี่ยงอัตราแลกเปลี่ยน การเปิดบัญชีเงินฝากสกุลเงินหยวน การออก L/C Trust Receipt Packing Credit และการให้บริการจัดการเอกสารการส่งออกไปยังจีน เป็นต้น

4.2.3 การดำเนินการของ ธปท. ในการสนับสนุนการทำธุรกรรมเงินหยวน

จากปริมาณการค้าระหว่างไทย-จีน และธุรกรรมการค้าที่เป็นสกุลเงินหยวนที่ขยายตัวขึ้นเป็นลำดับ ธปท. ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการสนับสนุนการทำธุรกรรมการค้าการลงทุนที่เป็นสกุลเงินหยวน จึงได้ดำเนินการในแนวทางต่างๆ

เพื่อเตรียมความพร้อมให้ตลาดการเงินไทยสามารถรองรับการทำธุรกรรมที่เป็นสกุลเงินหยวนได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งแนวทางต่างๆ ที่ ธปท. ได้ดำเนินการในช่วงที่ผ่านมา ได้แก่

- การทำสัญญา Bilateral Swap Arrangement กับธนาคารกลางจีน – โดยได้มีการลงนามในสัญญา Bilateral Swap Arrangement ระหว่าง ธปท. และ PBC ในวงเงิน 7 หมื่นล้านหยวน หรือ 3.2 แสนล้านบาท เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2554
- โครงการนำร่องการชำระค่าสินค้าและบริการเป็นสกุลเงินหยวน (Pilot Program) - เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการชำระธุรกรรมเป็นสกุลเงินหยวน เพื่อที่จะได้หาแนวทางแก้ไขที่เหมาะสมต่อไป
- ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ในการทำธุรกรรมเป็นสกุลเงินหยวนให้แก่ ธพ. และภาคเอกชน
- สร้างความสัมพันธ์ระหว่าง ธปท. และธนาคารกลางจีน สาขาคุนหมิง เพื่อเพิ่มทางเลือกให้แก่ผู้ประกอบการที่ทำธุรกรรมกับจีนตอนใต้ รวมถึงประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน ทั้งนี้ เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2554 PBC สาขาคุนหมิงได้อนุญาตให้มีการซื้อ-ขายเงินสกุล หยวน/ บาท ผ่านตลาดระหว่างธนาคารที่มณฑลยูนนาน โดยมีธนาคารที่ได้รับอนุญาตเป็น market maker สกุลเงิน/ บาทจำนวน 7 ธนาคาร คือ 1) ธนาคาร ICBC สาขา ยูนนาน 2) Bank of China สาขา ยูนนาน 3) Agricultural

Bank สาขายูนนาน 4) Bank of Communications สาขายูนนาน 5) China Construction Bank สาขายูนนาน 6) Fudian Bank สำนักงานใหญ่ และ 7) Bangkok Bank (China) อย่างไรก็ตามตามธุรกรรมการซื้อขายดังกล่าว ยังไม่มีประกาศในเว็บไซต์ The China Foreign Exchange Trade System (CFETS) แต่คาดว่าจะสามารถประกาศการซื้อขายผ่านระบบดังกล่าวได้ในเร็ววันนี้

4.3 การลงทุนในพันธบัตรรัฐบาลจีน

ธนาคารแห่งประเทศไทยตระหนักถึงความผันผวนของสกุลเงินหลักในช่วงที่ผ่านมา โดยเฉพาะในช่วงวิกฤตการเงินโลกปี 2552 ซึ่งส่งผลกระทบต่อการบริหารความเสี่ยงและผลตอบแทนของการลงทุนเงินสำรองระหว่างประเทศของประเทศไทย ดังนั้น จึงได้ศึกษาแนวทางและความเหมาะสมในการขยายการลงทุนไปในสินทรัพย์สกุลเงินหยวนหรือในตลาดพันธบัตรรัฐบาลจีน ซึ่งมีบทบาทสำคัญเพิ่มขึ้นในระบบการเงินโลก โดยคำนึงถึงประโยชน์ระยะยาว จากการกระจายความเสี่ยงของการลงทุนและผลตอบแทนจากสกุลเงิน รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการลงทุนดังกล่าว เพื่อผลประโยชน์โดยรวมของประเทศตลอดระยะเวลา 2 ปีที่ผ่านมา ธนาคารแห่งประเทศไทยได้เตรียมความพร้อมในการลงทุนในสินทรัพย์สกุลเงินหยวนอย่างต่อเนื่อง โดยศึกษา ติดตาม ภาวะเศรษฐกิจและนโยบายที่สำคัญอย่างใกล้ชิด รวมทั้งศึกษาตลาดพันธบัตรสาธารณรัฐประชาชนจีนในเชิงลึก เพื่อพร้อมลงทุนเมื่อได้รับการอนุมัติจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องของสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยปัจจุบัน ธนาคารแห่งประเทศไทย

ได้รับอนุญาตจากธนาคารกลางแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนให้สามารถเข้าลงทุนในตลาดพันธบัตรรัฐบาลจีน (Interbank bond market) วงเงินรวม 7 พันล้านหยวน และได้รับอนุมัติให้เป็นผู้รับอนุญาตลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ของจีนเป็นวงเงินรวม 300 ล้านดอลลาร์ สรอ. ภายใต้โครงการ Qualified Foreign Institutional Investor ซึ่งเป็นโครงการที่สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ของจีนเปิดโอกาสให้กับนักลงทุนต่างชาติผู้สนใจและมีศักยภาพที่จะเข้าไปลงทุนในตลาดหลักทรัพย์จีน โดยธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นธนาคารกลางแห่งที่ห้าที่ได้รับใบอนุญาตดังกล่าวต่อจากธนาคารกลางนอร์เวย์ ธนาคารกลางมาเลเซีย ธนาคารกลางฮ่องกง และธนาคารกลางสิงคโปร์ ซึ่งการลงทุนในสินทรัพย์สกุลเงินหยวนของธนาคารแห่งประเทศไทย นอกเหนือจากจะได้ผลประโยชน์จากการกระจายความเสี่ยงและผลตอบแทนในการบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศของไทยแล้วยังเป็นการแสดงความมุ่งมั่นของธนาคารแห่งประเทศไทยที่จะเป็นส่วนหนึ่งที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาตลาดทุนของสาธารณรัฐประชาชนจีน และร่วมพัฒนาให้สกุลเงินหยวนเป็นสกุลเงินหลักต่อไป

